

Karelia-ammattikorkeakoulu
Terveystieteiden (AMK)

Alakouluikäisten turvataidot netissä

Posterit Lähitalolle

Emilia Mara
Riika Toiviainen

Kehittämistyö, marraskuu 2022

www.karelia.fi

KEHITTÄMISTYÖ
Marraskuu 2022
Terveystieteiden koulutus

Tikkarinne 9
80200 JOENSUU
+358 13 260 600

Tekijät
Emilia Mara, Riika Toiviainen

Nimeke
Alakouluikäisten turvataidot netissä - Posterit Lähitalolle

Toimeksiantaja
ViaDia Joensuu ry, Lähitalo

Tiivistelmä

Nykyään sosiaalinen media on yhä suositumpi lasten keskuudessa, ja sillä on niin positiivisia kuin negatiivisia vaikutuksia käyttäjiinsä. Sosiaalisessa mediassa esiintyy nettikiusaamista, huijareita ja hyväksikäyttäjiä. Positiivisena nähdään kuitenkin uusien asioiden oppiminen, itsensä ilmaisu ja terveyttä edistävien vinkkien saaminen. Negatiivisten vaikutusten takia on tärkeää, että lapsi oppii, kuinka netissä tulisi käyttäytyä ja mikä on hyväksyttävää. Aikuisten tulee ohjata ja neuvoa lapsia netin turvalliseen käyttöön.

Kehittämistyön aiheena oli alakouluikäisten turvataidot netissä, ja työn toimeksiantajana toimi ViaDia Joensuu ry, Lähitalo. Kehittämistyön tavoitteena oli lisätä alakouluikäisten tietoa turvataidoista netissä ja kuinka netissä tulisi käyttäytyä. Kehittämistyön tehtävänä oli tehdä Lähitalolle posterit, jonka avulla välitetään tietoa kohderyhmälle.

Kohderyhmältä kerättiin posterista palautetta paperisella kyselylomakkeella. Saatujen vastausten perusteella posterit lisäsi alakouluikäisten tietoa siitä, kuinka netissä käyttäytymään sekä opetti turvataitoja netissä. Toimeksiantajan palautteesta kävi ilmi, että posterit olivat onnistuneet, hyödylliset ja vastasivat kohderyhmän tarpeisiin. Jatkokehitysideana työstä voisi järjestää esimerkiksi mediakasvatustuokioita, joissa käsitellään posterissa olevia aiheita. Lisäksi posterin voisi kääntää eri kielille.

Kieli
suomi

Sivuja 31
Liitteet 2
Liitesivumäärä 3

Asiasanat
mediataidot, mediakasvatus, internet

DEVELOPMENT ASSIGNMENT
November 2022
Degree Programme in Public Health Nursing

Tikkarinne 9
FI-80200 JOENSUU
FINLAND
Tel. +358 13 260 600

Authors

Emilia Mara, Riika Toiviainen

Title

Online Safety Skills of Lower Comprehensive School-Aged Children – A Poster for the Suburban House

Commissioned by

Joensuu ViaDia Association, Suburban House

Abstract

Nowadays, social media is increasingly popular among children, and it has both positive and negative effects on its users. Social media is a source of cyberbullying, scammers and abusers. However, learning new things, expressing oneself and getting health promotion tips are seen as positive. Because of the negative effects, it is important that children learn how to behave online and what is acceptable. Adults need to guide and advise children on the safe use of the Internet.

The topic of the development assignment, commissioned by Joensuu ViaDia Association Suburban House, was online safety skills of lower comprehensive school-aged children. The aim of the development assignment was to increase the knowledge of lower comprehensive school-aged children about online safety skills and how to behave online. The objective of the development assignment was to create a poster for the Suburban House, which will be used to disseminate information to the target group.

Feedback on the poster was collected from the target group using a paper questionnaire. Based on the answers received, the poster increased the knowledge of lower comprehensive school-aged children about how to behave online and taught them online safety skills. The feedback provided by the client showed that the poster was successful, useful, and met the needs of the target group. A further development idea for the assignment could be to organize, for example, media education sessions on the topics in the poster. In addition, the poster could be translated into different languages.

Language
Finnish

Pages 31
Appendices 2
Pages of Appendices 3

Keywords

media skills, media education, Internet

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Alakouluikäisten turvataidot netissä.....	6
2.1	Lasten ja nuorten median käyttö	6
2.2	Turvataidot netissä	7
2.3	Käyttäytyminen sosiaalisessa mediassa	8
2.4	Alakouluikäisen medialukutaidot	9
3	Epäilyttävät tilanteet netissä	10
3.1	Kiusaaminen netissä	10
3.2	Seksuaalinen häirintä netissä.....	11
3.3	Huijaaminen ja identiteettivarkaus	13
4	Kehittämistyön tavoite ja tehtävä	14
5	Kehittämistyön toteutus	14
5.1	Toiminnallinen kehittäminen	14
5.2	Toimeksiantaja ja kohderyhmä	15
5.3	Hyvä posterit.....	16
5.4	Posterin suunnittelu	16
5.5	Valmis posterit	17
5.6	Posterin arviointi	19
6	Pohdinta.....	22
6.1	Posterin tarkastelu	22
6.2	Luotettavuus ja eettisyys	24
6.3	Ammatillinen kasvu.....	27
6.4	Hyödynnettävyys ja jatkokehitysideat.....	28
	Lähteet.....	29

Liitteet

Liite 1	Valmis posterit
Liite 2	Posterin palautekyselyt kohderyhmältä ja toimeksiantajalta

1 Johdanto

Tutkimusten mukaan sosiaalinen media kasvattaa suosiotaan lasten keskuudessa. Netissä on paljon erilaista tietoa, jolle lapset altistuvat. (Zilka 2017, 320.) Media vaikuttaa lapsilla heidän oppimiseensa, hyvinvointiinsa, kaverisuhteisiinsa ja vapaa-aikaansa (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021a). Kaverisuhteiden laajenemisen nettiin on mahdollistanut lisääntyneet mobiililaitteet kouluikäisten keskuudessa (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021b). Tämä taas on korostanut turvataitojen osaamisen tärkeyttä (Kosola 2021). Turvataidoilla tarkoitetaan erilaisia toimintamalleja, arvoja ja neuvoja, joiden avulla osataan toimia erilaisissa tilanteissa (Väestöliitto 2022a). Lisäksi käyttäytymistä sosiaalisessa mediassa, digiturvaitoja ja turvallista mobiililaitteiden käyttöä tulee opettaa lapsille (Väestöliitto 2022b).

Sosiaalisessa mediassa on hyviä sekä huonoja puolia. Sosiaalisen median avulla voidaan esimerkiksi kehittää ja ilmaista itseään sekä saada vinkkejä elintapoihin liittyen. Varjopuolena netissä voi tulla vastaan muun muassa hyväksikäyttäjiä ja huijareita sekä kiusaaminen on koettu helpommaksi. Lasten ja nuorten kriittisen lukutaidon puute voi saada heidät uskomaan kaikkeen, mitä netissä tulee vastaan. (Kosola & Meriläinen 2021.) Tärkeää on myös kiinnittää huomiota siihen, mitä netissä jakaa, sillä yksityisasetukset eivät estä tietojen tai kuvien leviämistä eteenpäin (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021c). Aikuisen neutraali suhtautuminen median ja mobiililaitteiden käyttöön lasten kokiessa hämmentäviä tai pelottavia asioita, antaa lapselle rohkeuden kertoa asioista, joita näkee netissä (Kosola 2021; Väestöliitto 2022b).

Tässä kehittämistyössä sanasta internet käytetään sanaa netti. Kehittämistyön tavoitteena on lisätä alakouluikäisten tietoa turvataidoista netissä ja kuinka netissä tulisi käyttäytyä. Kehittämistyön tehtävänä on tehdä Lähiötalolle posterit, jonka avulla välitetään tietoa kohderyhmälle.

2 Alakouluikäisten turvataidot netissä

2.1 Lasten ja nuorten median käyttö

Monissa tutkimuksissa on todistettu, että sosiaalisella medially on kasvava rooli lapsien elämässä. Netin kautta lapset altistuvat suurelle määrälle erilaista tietoa. (Zilka 2017, 320.) Medially on vaikutusta niin kaverisuhteisiin, hyvinvointiin, vapaa-aikaan kuin oppimiseen. Lapsen ja nuoren mediankäyttö muodostuu pitkälti esimerkkien perusteella, joita saadaan muun muassa vertaisilta sekä kotiympäristöstä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021a.) Kaveripiirien sekä vertais-suhteiden laajeneminen nettiin on tavallista kouluikäisillä. Tämän on mahdollistanut nykypäivänä helppo pääsy nettiin joko puhelimella tai muulla laitteella. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021b.) Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen mukaan ruutuajan yleinen suositus kouluikäisillä on alle kaksi tuntia päivässä. (Terveiden ja hyvinvoinnin laitos 2011, 10.) Ruutuaika tarkoittaa digilaitteiden kanssa vietettyä aikaa. Digilaitteita ovat televisiot, puhelimet, tietokoneet, konsolipelit ja pelit. (Neuvokas perhe 2021.)

Sosiaalinen media on yksi kommunikaation muoto ja se on muodostunut 2000-luvun alussa. Sosiaalinen media pitää sisällään viestejä, valokuvia, blogeja, keskusteluja sekä muita sovelluksia. Vuonna 2012 lasten mediabarometrin myötä ilmeni, että suomalaisten tyttöjen sekä poikien netin käyttötavoissa oli eroja. Pojilla netin käyttö rajautui pääosin videoiden katseluun, pelien pelailuun sekä sosiaalisen median käyttöön. Tyttöjen kohdalla käyttö oli videoiden katselua sekä musiikin ja radion kuuntelua. Kuutosluokalla olevien oppilaiden keskuudessa kuitenkin jopa 89 %:lla oli oma profiili sosiaalisen median palveluissa, kun taas vastaavasti nelosluokkalaisilla pojilla luku samaan aiheeseen liittyen oli 69 % ja tytöillä 82 %. Lasten netin käyttöä on aloitettu tutkimaan vasta 2000-luvulla, jonka myötä on noussut esiin, että netin käyttö on lisääntymässä sekä sen käyttö aloitetaan nuorempana. (Koivisto, Kylmä, Paavilainen & Riihilahti 2016.)

Netin ja sosiaalisen median käytön lisääntyminen yhteiskunnassa nähdään nuorten sekä lasten keskuudessa positiivisena. Lapsilla sekä nuorilla on

aiempaan verrattuna suurempi mahdollisuus osallistua yhdenvertaisemmin yhteiskuntaan. Sosiaalisen median avulla lapsi sekä nuori voi edistää omaa kansvälisyyttään, itsensä ilmaisua sekä luovuuttaan. Sosiaalisesta mediasta saadaan paljon vinkkejä ja apua esimerkiksi terveellisten elintapojen edistämiseen liittyen tai mielenterveysongelmien kanssa kamppailuun. On myös kuitenkin huomioitava sosiaalisen median huonot puolet. Sosiaalisessa mediassa etenkin lapset ovat alttiita huijareille ja hyväksikäyttäjille. Vertaistuki, jota sosiaalisesta mediasta saadaan, voi joskus kääntyä itseään vastaan ja aiheuttaa käyttäjälleen harmia. Lisäksi kiusaaminen netissä on vaikeampaa havaita, koska se ei tapahdu yhtä näkyvästi verrattuna esimerkiksi fyysiseen koulukiusaamiseen. Ongelmallisena nähdään myös kriittisen lukutaidon puute lasten sekä nuorten keskuudessa, joka voi johtaa siihen, että mahdollisesti uskotaan kaikkea, mitä sosiaalisessa mediassa tulee vastaan. (Kosola & Meriläinen 2021.)

2.2 Turvataidot netissä

Lapset tarvitsevat elämäänsä toimintamalleja sekä yksinkertaisia neuvoja ja arvoja toimiakseen erilaisissa tilanteissa. Näitä kutsutaan turvataidoiksi, joita lapset voivat hyödyntää myös kaverisuhteissa sekä kavereiden kanssa leikkiessä. Vanhempien ja muiden aikuisten tulisi opettaa turvataitoja, jotta lapset osaavat pitää itsestään huolta ja puolustautua aikuisten ollessa muualla. Turvataitojen avulla osataan suojella itseään kiusaamiselta, häirinnältä ja väkivallalta sekä kunnioitetaan omaa ja toisen kehoa sekä ihmisarvoa. Turvataitokasvatus voi auttaa lasta puhumaan peloista ja huolista luotettaville aikuisille. (Väestöliitto 2022a.)

Lähes jokaiselle lapselle Suomessa hankitaan älypuhelin koulun alkaessa, mikä korostaa turvataitojen tärkeyttä (Kosola 2021). Lapsille tulisi opettaa mobiililaitteiden turvallista käyttöä, sosiaalisessa mediassa käyttäytymistä ja digiturvataitoja (Väestöliitto 2022b). Turvallisuus netissä on tärkeää, sillä siihen liittyy monenlaisia riskejä, joita ovat muun muassa yksityisyys netissä, nettikiusaaminen, väkivaltaiselle tai vihaa lietsovalle sisällölle altistuminen ja tuntemattoman kanssa yhteydenpito. (Zilka 2017, 320.) Mediakasvatusseuran toteuttamassa

Ruudulla-kyselyssä mediakasvatuksen ammattilaiset saivat kertoa mielipiteensä toteutuvasta kasvatuksesta. Ammattilaiset nostivat esiin tarpeensa puhua yhä enemmän mediassa tapahtuvista haasteista, kuten tietoturvallisuudesta, kiusaamisesta ja vihapuheista. Lisäksi lasten olisi tärkeä osata olla etenkin kriittinen sosiaalisessa mediassa. (Mediakasvatusseura 2016, 12.)

Aikuisen tulee tukea lasta älylaitteiden ja median käytössä, jotta lapsi saisi siitä enemmän hyötyä ja iloa kuin vaaroja ja haittaa. Kun aikuinen rajaa ja valvoo lapsen toimintaa, on myös hänen tärkeä tiedostaa oma toimintansa, koska sillä on vaikutusta vanhemman ja lapsen vuorovaikutukseen. Aikuisen tulee osata keskustella median ja älylaitteiden käytöstä neutraalisti, jos lapsi kokee netissä pelottavia tai hämmentäviä asioita. (Kosola 2021.) Näin aikuinen saa aikaan luottamuksellisen keskustelun lapsen kanssa (Väestöliitto 2022b). Media luo lapsille aiheita keskusteluun ja leikkeihin sekä innoittaa itsensä ilmaisuun. Eläytyessään mediassa julkaistuihin tarinoin tai samaistumalla eri hahmoihin, lapsi voi käsitellä erilaisia tunnetiloja, miettiä oikeaa ja väärää sekä kokeilla erilaisia rooleja ja tapahtumia. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2016, 4–7.)

2.3 Käyttäytyminen sosiaalisessa mediassa

Useissa ohjelmissa, elokuvissa ja peleissä on käytössä ikäraja, joka varoittaa kehitykselle haitallisesta sisällöstä. Haitallisiin sisältöihin luokitellaan väkivalta, ahdistavuus, seksi ja päihteiden käyttö. Ikärajat ovat suosituksia eivätkä kerro, mille ikätasolle sisältö on suositeltu. Kuitenkaan netin sisällöissä tai eri sovelluksissa ei ole asetettu saman tasoisia ikärajoja. Lapsen tuntevan aikuisen kuuluu ohjata lapsen median käyttöä ja soveltuvuutta ikärajoja huomioiden. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2016, 8–9.)

Aikuisen tiedostaessa, mitä sosiaalisia medioita lapsi käyttää, hän osaa neuvoa lasta toimimaan järkevästi ottaen huomioon muut käyttäjät. Lapsen on hyvä olla tietoinen käyttämästään sosiaalisen median palvelusta, kohderyhmästä ja sen laajuudesta, sillä palveluja voi käyttää kuka tahansa ja sinne laitettavat viestit voivat olla julkisia. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2016, 19.) Netissä

tulee käyttäytyä samalla tavalla kuin kasvokkain kohtaisi toisen ihmisen. Toisia kohtaan tulee olla huomaavainen ja asiallinen, vaikka viestittely ja netinkäyttö on nopeampaa kommunikointia. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021c.)

Kaveritaitoja tarvitaan myös peleissä, sosiaalisessa mediassa ja netissä. Lasta tulee opettaa asettumaan toisen asemaan ja kunnioittamaan niin omia kuin toisen rajoja. Vuorovaikutuksen tulee olla reilua ja myönteistä. Lapsen on hyvä tietää, että hänen arvonsa on suurempi kuin sosiaalisessa mediassa saatujen tykkäyksien ja seuraajien määrä. Toista henkilöä halventavaa tai loukkaavaa sisältöä ei ole hyväksyttävää julkaista eikä jakaa netissä. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021d, 14.)

Sosiaalisen median ja palveluiden yksityisasetukset eivät estä sisällön leviämistä esimerkiksi kavereiden kautta, joten on tärkeää laittaa nettiin sellaisia tietoja ja kuvia, jotka voi näyttää myös omille vanhemmilleen. Myös ne, mitä laittaa yksityisesti kavereille, saattavat levitä eteenpäin, joten sisällön arviointi ennen lähettämistä on tärkeää. Netissä voi tuottaa ja jakaa omia teoksia ja ajatuksia, mutta muiden tuotosten kopiointi ei ole sallittua. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021c.)

2.4 Alakouluikäisen medialukutaidot

Netissä on tärkeää tunnistaa oikeanlaiset lähteet ja muistaa lähdekriittisyys. Luotettavaa tietoa ei ole aina helppoa löytää sekä lisäksi on otettava huomioon, että lähes kuka vain voi julkaista nettiin mitä vain. Julkaiseminen on vaivatonta, joka lisää ongelmia netistä löytyvän tiedon tulkintaan. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021e.) Medialukutaito tarkoittaa taitoja käyttää, ymmärtää, lukea, tulkita ja arvioida kriittisesti sosiaalista mediaa ja sen sisältöjä. Sillä tarkoitetaan myös taitoja tuottaa itse sisältöä mediaan, viestiä sen kautta sekä käyttää median alustoja vastuullisesti ja turvallisesti. Medialukutaito koulumaailmassa jaetaan kolmeen pääalueeseen, joita ovat median tulkinta ja arviointi, median tuottaminen sekä toiminta mediaympäristöissä. Pääalueet ja niiden sisältö pohjautuvat vuoden 2018 varhaiskasvatussuunnitelmaan, vuoden 2014

esiopetussuunnitelmaan sekä vuoden 2014 perusopetuksen opetussuunnitelmaan ja näistä tehtyihin tarkasteluihin. (Uudet lukutaidot 2022a.)

Alakouluikäisenä vuosiluokilla 1–2 medialukutaitojen opetuksessa tutkitaan ja tuotetaan tarinoita hyödyntämällä luovuutta ja mielikuvitusta sekä opetellaan käyttämään mediaa turvallisesti. Mediasisältöihin perehdytään laajasti ja median käytön opettelua laajennetaan aina tekstin tuottamiseen asti. Tällöin opetellaan myös ymmärtämään sekä tulkitsemaan mediassa näkyviä tarinoita, kuvia ja ääniä. Median vastuullista käyttöä harjoitellaan ja opitaan esimerkiksi, että kiusaaminen sekä muu sopimaton viestintä ei ole sallittua netissä. (Uudet lukutaidot 2022b.)

Vuosiluokilla 3–6 puolestaan mediaa tutkitaan sekä sitä harjoitellaan käyttämään vaikuttamisen ja ilmaisun näkökulmasta. Kokemus median käytöstä laajenee sekä sisällön tutkimista ja tuottoa harjoitellaan niin yksin kuin kaverin kanssa. Media- ja lähdekriittisyys harjaantuvat tutkimalla eri mediasisältöjen käyttökelpoisuutta esimerkiksi tiedonlähteenä. Lisäksi opitaan toimimaan kunnioittavasti toisia kohtaan ja otetaan huomioon kanssakäyttäjien oikeudet ja hyvinvointi. Alakouluikäisenä jokaisella vuosiluokalla opetellaan mediaympäristön tärkeitä ja tarpeellisia turvataitoja. (Uudet lukutaidot 2022b.)

3 Epäilyttävät tilanteet netissä

3.1 Kiusaaminen netissä

Teknologia on mahdollistanut lapsille ja nuorille uuden tavan kiusaamiseen median alustoilla (Kowalski & Limber 2007). Nettikiusaaminen määritellään toiminnaksi, jonka tarkoitus on vahingoittaa toista henkilöä sanallisesti tai visuaalisten viestien, kuten video- tai äänitiedostojen kautta. Yleensä kiusaaminen ilmenee häirintänä, halveksuntana, loukkaavina viesteinä, toisena henkilönä esiintymisenä, huijauksena, syrjäyttämisenä tai vakoiluna. (Zilka 2017, 320.) Netissä kiusaaminen on aina väärin ja kiusaajana voi olla tuttu tai tuntematon henkilö. Se

voi jäädä aikuisilta näkymättömiin ja tämä puolestaan voi yllyttää kiusaajaa itseään, sillä asiaan ei voida puuttua heti kiusaamistilanteessa. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021f.)

Nettikiusaaminen on ilmiönä monimuotoinen ja siihen voi syyllistyä kuka tahansa ajattelemattaan. Se voi olla kestoiltaan jatkuvaa tai yksittäinen ilkeä teko toista kohtaan. Kiusaamistilanteet netissä keräävät usein nopeasti yleisöä. Ikävistä kommentteista netin palstoilla saatetaan tykätä tai niitä voidaan jakaa, joka vahvistaa kyseisen kiusaamismuodon vakavuutta. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021g.)

Nettikiusaamisen ja fyysisesti tapahtuvan kiusaamisen välillä on monia yhtäläisyyksiä, mutta nettikiusaamisella on kuitenkin omia erityispiirteitä. Netin sekä sosiaalisen median kautta tapahtuva kiusaaminen on epäsuoraa ilman fyysistä vuorovaikutusta. Uhrilla ei saata olla mahdollisuuksia puolustaa itseään sekä mahdollisuudet kiusaajien tunnistamiseen ja heidän tekojensa rankaisemiseen ovat pienemmät, sillä kiusaajat voivat esiintyä netissä anonyymisti. Kiusaajalla ei ole aina mahdollisuutta nähdä kiusaamisensa vaikutusta uhriin, joka puolestaan vähentää kiusaajan empatiakykyä sekä katumusta tekoaan kohtaan. Nettikiusaamista voi tapahtua ajasta ja paikasta riippumatta milloin tahansa. On myös tärkeää huomioida se, että netistä on vaikeaa poistaa sisältöä laittamisen jälkeen. Netissä tapahtuva kiusaaminen usein kerää ympärilleen myös huomattavasti suuremman yleisön verrattaessa fyysiseen kiusaamiseen. (Ćorić & Kaštelan 2020, 269–270.)

3.2 Seksuaalinen häirintä netissä

Suomessa seksuaalisessa tarkoituksessa lähestyminen alle 16-vuotiaasta nuorta kohtaan on rikos. Seksuaalinen häirintä käsitteenä tarkoittaa erilaisia tekoja esimerkiksi seksuaalissävyytteistä puhetta tai kirjoitusta, seksuaalisia ilmeitä ja eleitä sekä toisen koskettamista ilman lupaa. (Pelastakaa lapset 2022.) Seksuaalisessa ja psyykkisessä kehityksessä sekä kasvussa alle 16-vuotiaan katsotaan olevan vielä erityisen suojelun tarpeessa. Suomessa pätee myös 18

vuoden suojaikäraja, jonka tarkoitus on suojata lasta sekä nuorta perheen sisäiseltä seksuaaliväkivallalta ja seksuaalisilta teoilta, jotka voivat tapahtua luottamussuhteessa tai auktoriteettiasemassa. Suojaikäraja ei kuitenkaan estä saman ikäisten tai henkisesti ja fyysiseltä kehitykseltään samalla tasolla olevien kahden ihmisen välillä tapahtuvia seksuaalisia tekoja, kunhan toimintaan on molempien osapuolten suostumus. (Väestöliitto 2022c.)

WHO on Seksuaalisuuden standardit –oppaassaan listannut, mitä asioita lapsen ja nuoren seksuaalikasvatukseen kuuluu ikätasoisesti. Jo 6–9-vuotiaille tulisi kertoa seksin ilmenemisestä mediassa ja kuinka sitä tulisi käsitellä. Lisäksi lapsi tulisi saada ymmärtämään, että sitä kuvaillaan mediassa eri tavoilla. 9–12-vuotiaiden tulisi erottaa mediassa oleva seksuaalisuus tosielämässä olevasta sekä tiedostaa eri tiedotusvälineiden käyttöön liittyvät hyödyt ja riskit. (Terveyden ja hyvinvoinninlaitos 2010, 43–45.)

Sosiaalisessa mediassa tapahtuvaa seksuaalista häirintää on esimerkiksi alastonkuvien ja -videoiden pyytäminen, lähettäminen, levittäminen ilman lupaa tai niillä uhkailu ja kiristäminen. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2019). Netissä anonyyminä eli nimettömänä sekä kasvottomana toimiminen voi antaa henkilöille mahdollisuuden hyväksikäyttää, kiusata sekä käyttäytyä häiritsevästi toisia kohtaan. Netissä tapahtuvan rikoksen tunnistaminen voi olla vaikeaa ja apua tulisi hakea aina, mikäli epäilee rikoksen tapahtuneen. (Rikosuhripäivystys 2019a.)

Ei ole merkitystä, jos uhri on ollut mukana keskustelussa, lähettänyt kuviaan tai mahdollisesti suostunut tapaamiseen, sillä netissä tapahtuvan rikoksen vastuu on aina rikoksen tekijällä. Netissä erityisesti lapsi voi joutua erinäisten seksuaalirikoksien uhriksi. Netissä seksuaalinen hyväksikäyttö tapahtuu seksuaalissavyytteisen materiaalin lähettämisenä alaikäiselle. Lisäksi rikoksena pidetään myös lapsen houkuttelemista seksuaaliin tarkoituksiin keuhjen ja kuulumisten avulla. (Rikosuhripäivystys 2019a.)

Seksuaalisen kaltoinkohtelukokemuksen kanssa kenenkään ei tulisi jäädä yksin. Tapahtuneen jälkeen useat erilaiset tuntemukset voivat olla normaaleja.

Joskus puhuminen kokemastaan voi jännittää sekä pelottaa. Jokaisella on kuitenkin oikeus saada ja hakea apua sekä kokemusta olisi hyvä käsitellä jälkeenpäin. (Väestöliitto 2022c.) Jos herää epäily seksuaalisesta häirinnästä netissä, olisi asiasta kerrottava luotettavalle aikuiselle. Mahdollisuuksien mukaan seksuaalissävytteisistä keskusteluista olisi hyvä ottaa kuvakaappaus sekä tehdä ilmoitus joko poliisille tai Pelastakaa Lapset Nettivihje -palveluun. (Mannerheimin Lastensuojeluliitto 2021h.)

3.3 Huijaaminen ja identiteettivarkaus

EU-kids Online 2020 -tutkimuksen mukaan kolme yleisintä väärinkäytön muotoa, joita lapset ja nuoret kokevat netissä, ovat henkilötietojen väärinkäyttö, toisen henkilön salasanan käyttö sekä kuvan tai sivun luominen vihamieliseksi tai loukkaavaksi toista kohtaan (Smahel ym. 2020, 70). Netissä tapahtuvien huijauksien ennaltaehkäisyssä on tärkeintä digitaitojen osaaminen (Kuluttajaliitto 2022).

Identiteettivarkaus on yksi huijauksen muoto, jossa esiinnyttään toisen henkilöllisyydellä. Tällöin tekijä käyttää toisen henkilötietoja, tunnistautumistietoja tai muita toista henkilöä yksilöiviä tietoja ja hämää samalla kolmatta osapuolta. Identiteettivarkautta on esimerkiksi sosiaalisessa mediassa toisena ihmisenä esiintyminen. (Rikosuhripäivystys 2019b.) Identiteettivarkaudet ovat yleistyneet, joten on tärkeää pitää huolta omasta tietoturvastaan. Lapsen tulee tietää riskit, jotta osaa suojautua niiltä sekä tietää, miten yksityiskohtaisia tietoja itsestään jakaa. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2016, 22.)

Eri verkkopalvelut keräävät jatkuvasti tietoja käyttäjistään muun muassa profiilien kautta. Käyttäjät itse luovuttavat omia tietojaan esimerkiksi osallistumalla erilaisiin arvontoihin tai tekemällä erilaisia kyselyitä netissä. Henkilötietojen julkisuus sosiaalisessa mediassa ja niiden säilyttäminen eri tietokannoissa lisää riskiä väärinkäyttöihin. (Kansallinen audiovisuaalinen instituutti 2016, 22.) Tietojenkalastelu tapahtuu usein tekstiviestin, puhelun tai sähköpostin välityksellä, jolloin vastaanottajalta yritetään huijata käyttäjätunnuksia, pankkitunnuksia,

luottokorttitietoja tai muita henkilökohtaisia tietoja. Huijari voi myös asentaa uhrin koneelle hallintaohjelman, jonka avulla kiristää häntä. (Rikosuhripäivystys 2019c.)

4 Kehittämistyön tavoite ja tehtävä

Kehittämistyön tavoitteena on lisätä alakouluikäisten tietoa turvataidoista netissä ja kuinka netissä tulisi käyttäytyä. Kehittämistyön tehtävänä on tehdä Lähiötalolle posterit, jonka avulla välitetään tietoa kohderyhmälle.

5 Kehittämistyön toteutus

5.1 Toiminnallinen kehittämistyö

Terveystieteiden ammattiopintoihin kuuluu kehittämistyö, jonka laajuus on kokonaisuudessaan viisi opintopistettä. Kehittämistyön tekemisen tarkoituksena on vahvistaa ammatillista osaamista sekä terveydenhoitajan työn ja ammatin kehittämistä. (Metropolia 2020.) Tämä kehittämistyö on toiminnallinen, jonka tuotoksena toteutettiin Lähiötalolle posterit. Kehittämistyö on kirjoitettu toiminnallisen opinnäytetyön periaatteiden ja ohjeiden mukaisesti.

Toiminnallisella opinnäytetyöllä tarkoitetaan ammattikorkeakoulussa tehtävää työtä, jonka tavoite on ammatillinen käytännön ohjaaminen ja opastaminen. Sen tarkoitus on olla työelämälähtöinen sekä toteutustapoja on monia. Toteutustapa valitaan alan mukaan ja tarkoituksena on tuottaa konkreettinen asia. Tuotoksia voivat olla esimerkiksi ammatilliseen käyttöön tarkoitettu ohje tai opas, kirja, portfolio, verkkosivut, näyttely tai tapahtuma. Toiminnallisessa opinnäytetyössä on yhdistetty raportointi sekä käytännön toteutus, eli produkti. Opinnäytetyöraportista tulisi ilmetä mitä, miksi ja miten opinnäytetyö on tehty sekä millaisiin johtopäätöksiin on päädytty. (Vilkka & Airaksinen 2003, 9–10, 51, 65.)

5.2 Toimeksiantaja ja kohderyhmä

Kehittämistyön toimeksiantajana toimii Joensuun Lähiötalo ja sen toimintaa ylläpitää ViaDia Joensuu ry. ViaDia Joensuu ry on perustettu vuonna 2010 ja se on Suomen Vapaakirkon diakoniatyön kattojärjestön ViaDia ry:n jäsen, jonka taustayhteisönä on Joensuun Vapaaseurakunta. (ViaDia 2019.) Lähiötalo on kohtaamispaikka Joensuun Rantakylän kaupunginosassa. Lähiötalo tarjoaa kohtaamispaikan lisäksi ohjattuja tuokioita aina tiistaisin ja torstaisin klo 10. Lähiötalon toimintaan kuuluu kutsua asiantuntijavieraita vierailulle, välittää lastenvaatteita sekä lastentarvikkeita niitä tarvitseville ja tarjota erilaista kerho- ja pienryhmätointa. Lähiötalo on kaikille avoin ja avoinna aina arkisin klo 9.30–14.00. (ViaDia 2022.)

Lähiötalon toiminnan kohderyhmänä on erityisesti lapset ja lapsiperheet, joilla on vaikeuksia taloudellisesti tai sosiaalisia ongelmia. Näiden lisäksi kohderyhmään kuuluu maahanmuuttajaperheet. Lähiötalon toiminnan tavoite on tukea alueella asuvien ihmisten hyvinvointia, ennaltaehkäistä syrjäytymistä sekä lisätä alueella asuvien kollegiaalisuutta ja osallisuutta. Toiminnallaan Lähiötalo pyrkii myös tukemaan alueen maahanmuuttajaperheiden kotoutumista. (ViaDia 2022.)

Kehittämistyön aihe ja kohderyhmä muodostuivat yhdessä toimeksiantajan kanssa pidetyssä palaverissa. Kohderyhmänä toimii alakouluikäiset lapset, sillä he ovat pääasiallisin Lähiötalon kävijäkunta. Toimeksiantajamme tarvitsee kehittämistyön aihetta ja siitä tehtyä tuotosta tukeakseen lasten turvataitoja nettissä. Kyseinen aihe koskettaa kohderyhmäämme, sillä he opettelevat mobiililaitteiden ja netin käyttöä jo alakouluikäisenä. Valmis tuotos on tarkoitus laittaa Lähiötalon seinälle kohderyhmän nähtäväksi.

5.3 Hyvä posteri

Posterilla tarkoitetaan nähtävissä olevaa tietotaulua, tutkimusjulistetta tai julistetta. Poster voi olla sisällöltään vapaavalintainen. Posterin tulee olla tyylikäs, informoiva, selkeä ja nähtävillä vähintään muutaman metrin päästä. Suunniteltaessa posteria on otettava huomioon kohderyhmä ja heidän tarpeensa. Lisäksi on pohdittava, onko posterin esitystapa millainen, eli onko poster esimerkiksi esite, jonka kukin voi itse omatoimisesti ottaa, onko poster esillä ilmoitustaululla vai tarvitseeko posteria varten teetättää oma standi eli teline. (Perttilä 2007.)

Posterin avulla ihmiset voivat tutustua heille uuteen asiaan nopeasti ja vaivattomasti, sillä se on luettavissa muutamassa minuutissa ja havaittavissa kauempaa. Poster kiteyttää keskeisen sanoman kuvia, tekstiä ja graafisia elementtejä yhdistelemällä. Posterin sisällön tuottamisessa on hyvä ottaa huomioon posterin lukijakunta ja käyttää sen mukaista kieliasua. Tekstiä on tiivistettävä niin, että posteriin jää luettavaksi vain olennainen ja keskeinen sanoma työstä. Ulkomuodoltaan posterin tulee olla lukijaa houkutteleva, mielenkiintoa herättävä sekä sen esteettisyys tulee ottaa huomioon. Ulkoasulla on merkittävä rooli tukea posterin viestin sisältöä ja näin ollen lukijan huomio kiinnittyy oikeisiin asioihin. Posteriin on hyvä valita maksimissaan kolme pääväriä, joita käyttää ulkoasussa. Tekstin jäsentelyssä on hyvä jättää tyhjää tilaa kappaleiden väliin, mikä edesauttaa lukijaa sisäistämään juuri lukemaansa ennen seuraavaa kappaletta. Kuvat elävöittävät posteria ja ne tukevat tekstiä sekä ulkoasua. Tekstin ulkoasussa voidaan käyttää visuaalisia keinoja helpottaakseen posterin sanoman ymmärtämistä. Värilliset laatikot tekstin alla voivat toimia tehostekeinona sekä tekstiä voi sijoittaa posteriin myös epäsymmetrisesti pinnalle tai kappaleiden sisään. Tekstipalstojen määrä voi vaihdella aina yhdestä viiteen kappaletta. (Silén 2013.)

5.4 Posterin suunnittelu

Tekijät lähtivät suunnittelemaan kehittämistyötä tammikuussa 2022. Ensimmäisenä otettiin yhteyttä eri tahoihin sähköpostitse ja kyseltiin kehittämistyön tarvetta sekä mahdollisia työn aiheita. Lähiötaalo tarjosi aiheita turvataidoista

netissä ja se kuulosti molempien tekijöiden mielestä mielenkiintoiselta. Helmi-kuussa 2022 pidettiin Teams -palaveri yhdessä toimeksiantajan kanssa, jossa käytiin tarkemmin läpi aihetta ja siitä tehtävää tuotosta. Vaihtoehtoina oli tehdä opaslehtinen tai posterit. Lopulta päädyttiin toteuttamaan posterit, sillä otettiin huomioon kohderyhmän lukutaito ja saavuttavuus.

Kehittämistyön tekeminen aloitettiin rajaamalla tietoperusta. Rajaamisen jälkeen aloitettiin etsimään lähteitä eri tietokannoista ja kirjoittamaan raporttia. Kehittämistyön tekemisessä pidettiin taukoa kevään ja kesän aikana harjoittelujen ja töiden vuoksi. Tietoperusta valmistui elokuussa 2022, jonka jälkeen aloitettiin suunnittelemaan ja tekemään posteria. Aluksi suunniteltiin posteriin tulevia teemoja tietoperustan mukaan. Teemoja suunniteltiin olevan kuusi kappaletta ja jokaisesta olisi siihen liittyvä kuva sekä lyhyt teksti kuvan vieressä.

Suunnittelussa otettiin huomioon, että alakouluikäisillä lukutaito ei ole vielä nuorimmilla ikäryhmillä täysin kehittynyttä. Saavutettavuuden takaamiseksi lukivaikeuksia omaaville ihmisille tulisi suunnitella yksinkertaista, selkeää ja ytimekästä sisältöä, eikä pitkiä tekstejä. Tekstiä tulisi tukea kuvilla ja teksti tulisi olla aseteltu johdonmukaisesti. (Aluehallintovirasto 2022a.) Posterit on tarkoitus laittaa Lähiötalon seinälle, josta lapset voivat itsenäisesti, henkilökunnan tai vanhempiensa kanssa käydä sitä läpi. Palaute tuotoksesta kerätään kohderyhmältä paperisella kyselylomakkeella. Kohderyhmän palautteet viedään Webropol -kyselytyökaluun, josta saadaan raporttiin ympyrädiagrammit tuloksista. Toimeksiantajalta palaute on tarkoitus saada sähköpostitse, johon heille lähetetään muutama avoin kysymys.

5.5 Valmis posterit

Valmis posterit (liite 1) tehtiin ilmaisella Canva -suunnittelutyökalulla. Posterista tehtiin A3-kokoinen. Ensimmäiseksi sijoitettiin posteriin tekstit ”Älä kiusaa muita.”, ”Älä usko kaikkea, mitä näet netissä.”, ”Kaikki mitä näet, ei ole hyväksyttävää.”, ”Ole tarkka, mitä jaat.”, ”Esiinny aina omana itsenäsi.” ja ”Epäilyttävissä tilanteissa kerro asiasta vanhemmalle tai turvalliselle aikuiselle.”. Tekstien

yläpuolille lähdettiin etsimään teksteihin liittyviä havainnollistavia kuvia. Kuvien valitsemisessa otettiin huomioon kohderyhmä, joten henkilöiksi valikoitui lapsenomaisia piirrettyjä henkilökuvia. Kuvat ovat ilmaisia ja ne ovat otettu suoraan Canva -suunnittelutyökalusta. Kuvien taakse laitettiin vaaleanpunaisia ja vaaleansinisiä laatikoita selkeyttämään ja tuomaan visuaalisuutta posteriin. Posterin taustaväriksi valikoitiin valkoinen väri. Työn otsikoksi kirjoitettiin Turvataidot netissä. Otsikon alle laitettiin netin hakukenttää muistuttava kehys. Lisäksi alareunaan laitettiin Lähiötalon ja Karelia-ammattikorkeakoulun logot, posterin tekijöiden nimet sekä teksti ”Posteri on tehty osana terveydenhoitajaopintojen kehittämistyötä Alakouluikäisten turvataidot netissä – Posterit Lähiötilalle”.

Tekstin ”Älä kiusaa muita.” yläpuolella olevassa kuvassa on surullinen ja hämmentynyt henkilö. Henkilön ympärillä on kolme puhekuplaa, jotka kuvaavat negatiivisia kommentteja emoji -hymiösymboleilla. ”Älä usko kaikkea, mitä näet netissä.” tekstin yläpuolella olevassa kuvassa on henkilö, jolla on kädet sivuilla ja hän on tietämättömän näköinen. ”Kaikki mitä näet, ei ole hyväksyttävää.” tekstin yläpuolella henkilö esittää hämmästyntä ja käsillään torjuu näkemäänsä. Tekstin ”Ole tarkka, mitä jaat.” kuvassa on henkilö, jonka ympärillä on sosiaalisen median julkaisua muistuttava kehys. ”Esiinny aina omana itsenäsi.” tekstin yläpuolella on kuva henkilöstä, joka on tietokoneen näytöllä. ”Epäilyttävissä tilanteissa kerro asiasta vanhemmalle tai turvalliselle aikuiselle.” tekstin kuvassa on aikuinen ja lapsi, jotka halaavat toisiaan.

Valmis posterit tulostettiin värillisenä A3-kokoiselle tulostuspaperille. Tulosteita otettiin kaksi Lähiötalon käyttöön sekä yksi tekijöille itselleen. Posterit ja kohderyhmän palautelomakkeet käytiin viemässä Lähiötilalle tekijöiden toimesta. Toimeksiantaja laittoi posterit seinälle, josta kohderyhmä pystyi niitä katsomaan. Lisäksi toimeksiantaja tulee esittelemään posteria heidän omassa teematuokiossaan myöhemmin.

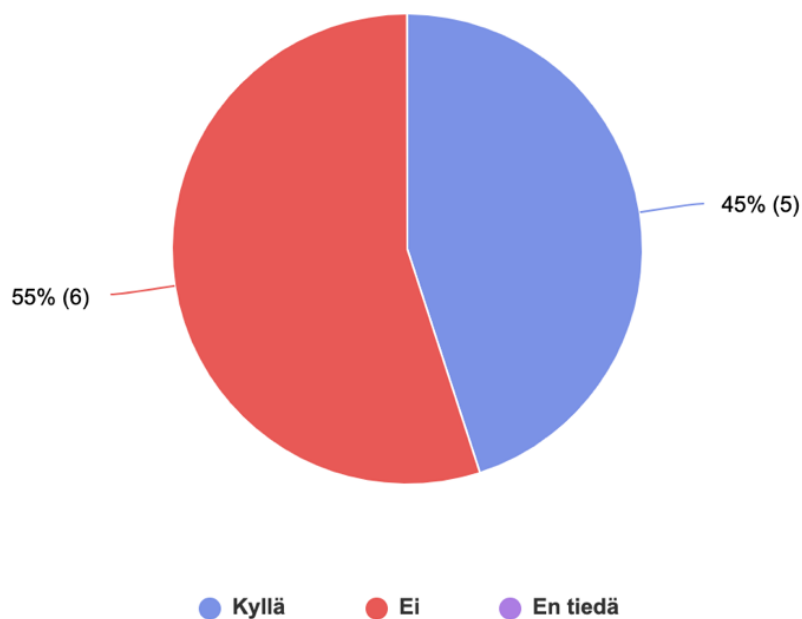
Valmis posterit on myös sähköisessä muodossa. Posterit suunniteltaessa ja tehtäessä otettu huomioon saavutettavuusdirektiivi ja kansallinen lainsäädäntö, joiden mukaan digitaaliset palvelut tulee tehdä saavutettaviksi (Valtiovarainministeriö 2022). Saavutettavuuden avulla taataan, että monet erilaiset ihmiset

voivat käyttää palveluita mahdollisimman helposti ja palvelut ovat saatavilla tasavertaisesti. Saavutettavuudessa tulee huomioida tekninen toteutus, helppokäyttöisyys sekä sisältöjen selkeys ja ymmärrettävyys. (Aluehallintovirasto 2022b.) Tämän kehittämistyön posterin on tehty tulostettavaksi paperiseen versioon, mutta toimeksiantaja voi hyödyntää posteria myös sähköisesti esimerkiksi sosiaalisessa mediassa. Saavutettavuuden osa-alueista posterissa on otettu huomioon ymmärrettävyys. Se pitää sisällään, että teksti on jäsennelty lyhyiksi kappaleiksi sekä se on helppolukuista. Lisäksi saavutettavuuteen kuuluu, että sisältöä tarjotaan esimerkiksi videoiden ja kuvien avulla. (Aluehallintovirasto 2022b.) Posterissamme tekstejä on havainnollistettu kuvien avulla, jotka tukevat tekstien ymmärrettävyyttä.

5.6 Posterin arviointi

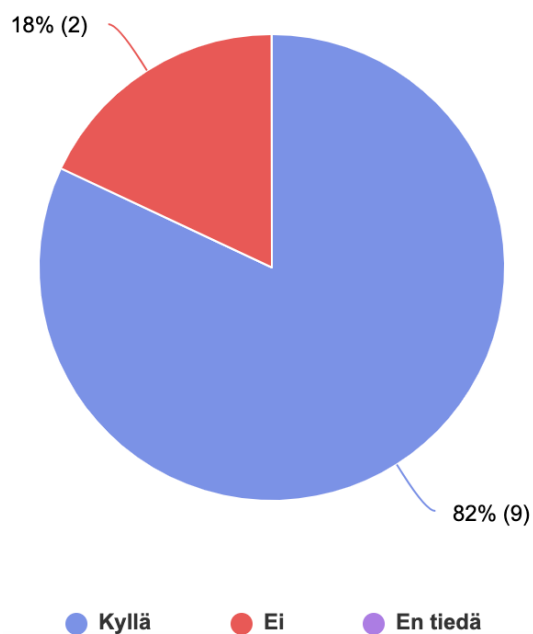
Palaute posterista kerättiin kohderyhmältä kirjallisen palautelomakkeen (liite 2) avulla, joka sisälsi neljä monivalintakysymystä ja yhden avoimen kysymyksen. Palautekyselyt pyydettiin täyttämään anonyymisti. Monivalintakysymyksissä vastausvaihtoehtoja olivat kyllä, ei ja en tiedä. Toimeksiantaja keräsi palautetta kahden viikon ajan posterin ollessa Lähiötalon seinällä. Palautekyselyitä kertyi 11 kappaletta. Lisäksi toimeksiantajalta pyydettiin palautetta sähköpostilla (liite 2) muutamalla avoimella kysymyksellä.

Ensimmäisessä kysymyksessä selvitettiin, saiko kohderyhmä posterista uutta tietoa turvataidoista netissä. Hieman yli puolet (55 %) vastaajista koki, että posterin ei antanut heille uutta tietoa (kuvio 1). Alle puolet (45 %) vastaajista puolestaan koki, että posterin antoi heille uutta tietoa aiheesta.

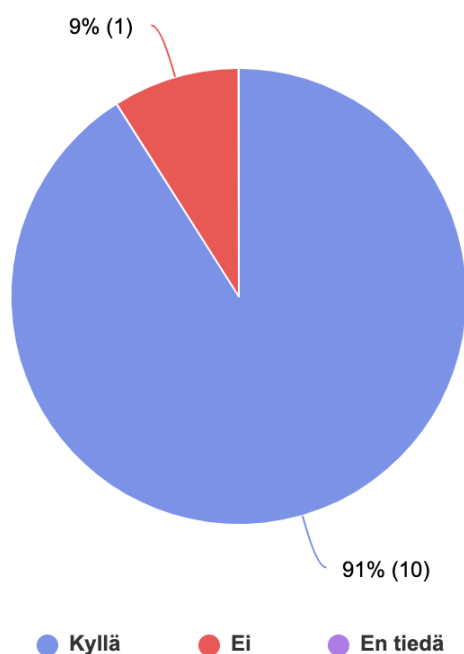
Kuvio 1. Kohderyhmän vastaukset kysymykseen ”Saitko posterista uutta tietoa turvataidoista netissä?”.

Toisessa kysymyksessä selvitettiin, opettiko posterit, kuinka netissä tulisi käyttäytyä. Suurin osa (82 %) koki, että posterit opetti, kuinka netissä käyttäytyään (kuvio 2). Osa vastaajista (18 %) koki, että posterit eivät opettaneet.

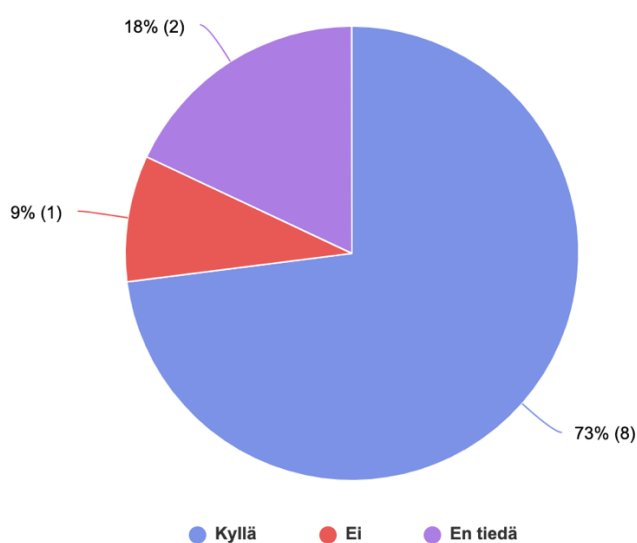
Kuvio 2. Kohderyhmän vastaukset kysymykseen ”Opettikö posterit, kuinka netissä käyttäytyään?”.

Kolmannessa kysymyksessä haluttiin selvittää, onko posteri kohderyhmän mielestä selkeä. Suurimman osan (91 %) mielestä posteri on selkeä (kuvio 3). Yksi vastaajista (9 %) on sitä mieltä, että poster ei ole selkeä.

Kuvio 3. Kohderyhmän vastaukset kysymykseen ”Onko posteri mielestäsi selkeä?”.

Neljännessä kysymyksessä selvitettiin, onko posteri ulkonäöllisesti kiinnostava. Vastaajista suurin osa (73 %) oli vastannut ”kyllä” (kuvio 4). Yksi vastaajista (9 %) oli vastannut ”ei” ja kaksi vastaajista (18 %) oli vastannut ”en tiedä”.

Kuvio 4. Kohderyhmän vastaukset kysymykseen ”Onko posteri ulkonäöllisesti kiinnostava?”.

Viimeinen kysymys oli avoin kysymys, jossa kysyttiin, mikä posterissa on mielestäsi hyvää sekä muuttaisitko posterista jotain. Tähän kysymykseen saimme vain kaksi vastausta. Toisessa vastauksessa posterin kerrottiin olevan lyhyt ja selkeä sekä toisessa palautelomakkeessa luki viimeinen kuva.

Toimeksiantajan mielestä posterin on onnistunut sekä siitä löytyy kaikki tiedot, mitä oli etukäteen suunniteltu. Palautteessa toimeksiantaja kertoo, että posterin on selkeä ja vastaa hyvin kohderyhmän tarpeita. Posterista löytyy tietoa aiheesta ja toimeksiantaja toi ilmi, että he voivat käyttää posteria jatkossa kouulaisten kanssa.

6 Pohdinta

6.1 Posterin tarkastelu

Kehittämistyön aihe valikoitui toimeksiantajan toimesta, sillä niin kuin Koivisto, Kylmä, Paavilainen & Riihilahti (2016) tutkimuksessaan kertovat, sosiaalisen median käyttö lasten ja nuorten keskuudessa on kasvanut valtavasti. Kehittämistyön tavoitteena on lisätä alakouluikäisten tietoa turvataidoista netissä ja kuinka netissä tulisi käyttäytyä, sillä digiturvataitoja, käyttäytymistä sosiaalisessa mediassa ja mobiililaitteiden turvallista käyttöä tulisi opettaa lapsille (Väestöliitto 2022b). Posterin opettaa näitä taitoja, jotta netin käyttö olisi turvallista ja toisi positiivisia käyttökokemuksia alakouluikäisille.

Sosiaalinen media pitää sisällään myös huonoja puolia, kuten huijareita ja hyväksikäyttäjiä, joiden kohteiksi lapset voivat altistua (Kosola & Meriläinen 2021). Posterissa tämä on tuotu ilmi teksteillä, joiden sanomaa tukevat kuvat henkilöistä, jotka esittävät torjuvaa, kysyvää ja sosiaalisen median julkaisua. Media on myös luonut uuden tavan kiusaamiselle (Kowalski & Limber 2007). Posterissa kiusaamista on havainnointu henkilöllä, jonka ympärillä on puhekuplia. Puhekuplissa on erilaisia hymiöitä ja niillä on konkretisoitu nettikiusaamista, sillä

erilaiset hymiöt väärässä asiayhteydessä voivat olla nettikiusaamista. Netissä yksi huijaamisen muoto on identiteettivarkaus, jota on esimerkiksi toisena ihmisenä esiintyminen sosiaalisessa mediassa. (Rikosuhripäivystys 2019c). Posterissa opetetaan, että netissä tulee esiintyä aina omana itsenään ja tätä on havainnollistettu kuvalla, jossa henkilö esiintyy tietokoneen näytöllä. Väestöliiton (2022a) mukaan turvataitokasvatus auttaa lasta puhumaan peloista ja huolista luotettaville aikuisille. Posterissa tämä on tuotu esiin tekstillä, jossa kannustetaan lasta kertomaan aikuisille epäilyttävistä tilanteista. Tätä tukee kuva, jossa aikuinen halaa lasta.

Kehittämistyön tekijät kokivat pääsevänsä tavoitteeseen, sillä suurin osa kyselyyn vastanneista kokivat posterin opettavan, kuinka netissä käyttäydytään. Kuitenkin hieman yli puolet vastaajista eivät kokeneet saavansa uutta tietoa turvataidoista netissä. Tämä voi johtua siitä, että nykypäivänä alakouluikäisille opetetaan koulussa median käyttötaitoja (Uudet lukutaidot 2022b). Joten voidaan todeta, että alakouluikäisillä on jo entuudestaan tietoa aiheesta. Myös toimeksiantajan mielestä posterin oli onnistunut ja siitä löytyi hyvin tietoa aiheesta.

Kehittämistyön tehtävänä oli tehdä Lähiötalolle posterin, jonka avulla välitetään tietoa kohderyhmälle. Toiminnallisessa osuudessa ja sen tuottamisessa oli tärkeää huomioida kohderyhmä. Posterista täytyi saada selkeä, helposti luettava ja visuaalisesti houkutteleva. Posterin tekemisen aikana otettiin huomioon hyvän posterin kriteerit ja verrattiin tuotosta kriteereihin aktiivisesti. Hyvän posterin kriteereissä kerrotaan tärkeystä ottaa kohderyhmä ja heidän tarpeensa huomioon. (Perttilä 2007.) Tekijöiden mielestä tämä toteutui työssä hyvin, sillä tuotos oli toteutettu niin, että alakouluikäinen ymmärtää sen. Posterissa on otettu huomioon myös se, että kohderyhmämme ikäisillä lukutaito voi olla kehityksellisesti eri tasolla. Tämän vuoksi posterin tekstillinen osuus on pidetty yksinkertaisena, mutta informatiivisena kiteyttäen tärkeimmän sanoman pääosin yhteen lauseeseen.

Posterissa on käytetty tekstin tehostamiseksi piirrettyjä kuvia, jotka on huolellisesti valittu ottaen huomioon kohderyhmän ja heidän ikätasonsa. Lisäksi posterin värit ovat harkitusti valittu ja päävärejä on kolme. Nämä selkeyttävät posteria

katsojalle ja lukijalle. Teksti on jäsennelty lukijalle sopivaksi siten, että on jätetty riviväli kuvan ja tekstin väliin. Hyvän posterin kriteereissä mainitaan siitä, että posterin on nopeasti luettavissa ja havaittavissa kauempaa (Silén 2013). Tekijöiden mielestä posterin täyttää tämän kriteerin, sillä siihen on jätetty kohderyhmälle luettavaksi vain kehittämistyömme keskeinen sanoma. Koska posterimme on ulkoasultaan värikäs, se herättää huomiota ja lukija voi nähdä posterin jo kaukaa. Myös kohderyhmältä sekä toimeksiantajalta saadun palautteen mukaan valmis posterin on selkeä ja ulkonäöltään kiinnostava.

6.2 Luotettavuus ja eettisyys

Toiminnallisen kehittämistyön luotettavuutta arvioitaessa Karelia-ammattikorkeakoulun ohjeiden mukaan luotettavuuden kriteereinä voidaan käyttää laadullisen opinnäytetyön luotettavuuskriteereitä (Karelia-ammattikorkeakoulu 2021). Näitä kriteereitä ovat vahvistettavuus, uskottavuus, siirrettävyys ja reflektiivisyys. Vahvistettavuus tarkoittaa koko työn prosessin raportointia, jotta lukija voi seurata prosessia pääpiirteissään. (Kylmä & Juvakka 2007, 127.) Tämä toteutuu työssä, sillä raporttiin on kirjoitettu tarkasti, miten työn prosessi on edennyt ja miten tuotos on tehty. Lisäksi on kerrottu, miten aihe on valikoitunut sekä miten sitä on rajattu.

Uskottavuus ilmenee kehittämistyön kuvaamisena selkeästi niin, että raportin lukija tietää miten analyysi on tehty sekä mitkä ovat kehittämistyön rajoitukset ja vahvuudet. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 198). Kehittämistyön raportissa on kerrottu, miten posterista on kerätty palautetta sekä miten palautteesta on muodostettu ympyrädiagrammit. Siirrettävyys ilmenee, kun kehittämistyön tuotos voidaan siirtää muuhun tilanteeseen tai ympäristöön (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 198). Raportissa on kuvattu kehittämistyön suunnitelma sekä toteutusvaihe niin, että kenen tahansa olisi mahdollista toteuttaa sama työ uudelleen. Posterin on olemassa myös sähköisessä muodossa, joten sen hyödyntäminen on helpompaa. Lisäksi liitteisiin on lisätty valmis posterin ja palautekyselyt.

Refleksiivisyyteen kuuluu, että kehittämistyön tekijät ovat kuvanneet lähtökoh-
tansa raportissa sekä arvioineet vaikuttavuuttaan aineistoonsa ja prosessiinsa
(Kylmä & Juvakka 2007, 129). Kehittämistyön raportissa on tuotu ilmi syyt työn
tekemiseen. Raportti on kirjoitettu Karelia-ammattikorkeakoulun ohjeiden mukai-
sesti. Lisäksi tietoperustan avulla on perusteltu työssä tehtyjä valintoja. On
myös tehty johtopäätöksiä tavoitteiden saavuttamisesta palautteiden avulla,
jotka saatiin kohderyhmältä ja toimeksiantajalta.

Kehittämistyötä tehtäessä on hyvä olla lähdekriittinen. Lähteitä tulee etsiä kriitti-
sesti ja valita ne harkiten. Lähteistä tulee tarkistaa laatu, ikä ja uskottavuuden
aste. Tutkimustiedon uusiutuessa koko ajan, on tärkeä valita mahdollisimman
tuoreita lähteitä. Hyvä valinta lähteelle on myös alkuperäinen lähde eli ensisijai-
nen lähde. Toissijaisissa lähteissä tieto on voinut muuttua, sillä ne ovat tulkin-
toja alkuperäisistä lähteistä. (Vilkkä & Airaksinen 2003, 72–73.) Kehittämistyö-
hön on pyritty etsimään mahdollisimman ajantasaisia ja luotettavia lähteitä. Kui-
tenkin aiheesta on tehty suhteellisen vähän tutkimusartikkeleita ja tutkimuksia,
joten ensisijaisten lähteiden etsiminen oli haastavaa. Tästä syystä työssä on
käytetty jonkin verran toissijaisia lähteitä, mutta tekijät kokevat näissä olevan
myös hyvää ja luotettavaa tietoa. Toissijaisten lähteiden luotettavuutta tekijöi-
den mielestä tukee se, että ne ovat usein eri ammattiyhdistyksien sekä -liittojen
ylläpitämiä ja useimmat niistä ovat suunnattuja ammattilaisten käytettäväksi.

Kehittämistyö on eettisesti hyväksyttävä, jos se on tehty hyvän tieteellisen käy-
tännön mukaisesti. Työssä tulee noudattaa toimintatapoja, joita ovat yleinen
huolellisuus, tarkkuus ja rehellisyys. Nämä tulee näkyä töiden ja tulosten arvi-
oinnissa sekä tulosten tallentamisessa ja esittämisessä. (Tutkimuseettinen neu-
vottelukunta 2012, 6.) Raportissa on tuotu ilmi tarkasti kaikki työn tekemisen
vaiheet sekä raportti ja tulokset on tehty täysin rehellisesti. Kehittämistyössä tu-
lee soveltaa tieteellisen tutkimuksen kriteerien mukaista ja eettistä tiedonhan-
kintaa sekä tutkimus- ja arviointimenetelmiä. Raportissa tulee näkyä ja kunnioit-
taa muiden tutkijoiden työtä ja saavutuksia, niin että heidän julkaisuihinsa viita-
taan asianmukaisesti. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Työssä on
käytetty luotettavia lähteitä, joiden etsimisessä on käytetty kriteerien mukaisia

tietokantoja. Lisäksi lähteet on merkattu raporttiin ja tekstissä on mainittu lähdeviitteissä, mihin tekstissä viitataan.

Kehittämistyö tulee olla suunniteltu, toteutettu ja raportoitu sekä syntyvät aineistot tallennettu tieteellisten ohjeiden mukaisesti. Ennen työn aloitusta kaikkien osapuolten tulee olla tietoisia oikeuksistaan ja velvollisuuksistaan sekä aineiston käyttöoikeuksista ja säilytyksestä. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2012, 6.) Tekijät ovat suunnitteluvaiheesta raportointiin asti tehnyt työn yleisten ohjeiden mukaan. Toimeksiantajan kanssa on sovittu yleisistä käytänteistä ja toimeksiantosopimus on kirjoitettu työtä aloittaessa.

Kehittämistyön aihe tulee olla valittu ammattiopintojen painottumisen aihealueelta. Aiheen rajauksesta ja valinnasta tulee keskustella ohjaajien kanssa. (Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry, 2015.) Raportissa on kerrottu, että aihe on tullut toimeksiantajan toimesta, joka liittyy terveyden edistämiseen. Tekijät ovat rajanneet aiheesta posteriin sopivan sisällön. Aihe on myös hyväksytty kehittämistyön ohjaajilla.

Työhön osallistujalla on oikeus vapaaehtoisuutteen. Kieltäytyminen on myös sallittua sekä keskeyttäminen missä vaiheessa tahansa. (Tutkimuseettinen neuvottelukunta 2019, 10.) Posterin palautekyselyyn vastaaminen on ollut vapaaehtoista, eikä siihen ole pakotettu ketään. Lisäksi sen täyttämisen keskeyttäminen on ollut mahdollista. Anonymiteettiin kehittämistyössä liittyy, ettei saatuja tietoja luovuteta ulkopuolisille. Aineiston ollessa pieni, turvataan anonymiteetti kuvamalla taustatiedot keskiarvoina ja jos aineistosta erottuu alaryhmiä, ryhmien raportointia ei tule tuoda raportissa esiin. (Kankkunen & Vehviläinen-Julkunen 2017, 221.) Palautekyselyt on kerätty anonymisti, eikä kyselyssä ole kysytty mitään tietoja vastaajista, josta heidät voisi tunnistaa. Heidä ei ole myöskään jaettu mihinkään alaryhmään muun muassa sukupuolen tai iän perusteella. Palautekyselyt on hävitetty dokumentoinnin jälkeen.

6.3 Ammatillinen kasvu

Kehittämistyön prosessi on edennyt suunnitelmien mukaisesti, joka on tukenut ammatillista kasvua. Molemmille kehittämistyön tekijälle prosessi on ollut kehittävä eri osa-alueilla. Kehittämistyön kirjoittaminen on kehittänyt kirjoittajien luovuutta, kriittistä ajattelua ja tiedonhankintaa. Kehittämistyön prosessi sai alkunsa tammikuussa 2022, jolloin rajattiin aihe ja lähdettiin kirjoittamaan raporttia. Tietoperustan kirjoittaminen kehitti tekijöiden tiedonhankintaa kriittisin silmin. Prosessi eteni myös aikataulun mukaisesti ja työtä tehtiin ennalta sovittuina päivinä.

Tämä kehittämistyö toteutettiin parityönä, joka oli molemmille tekijälle jo tuttua entuudestaan aiemmista koulutöistä sekä opinnäytetyön kirjoittamisesta. Parityön etuna oli se, että työhön tuli molempien näkökulma eri asioista kehittämistyötä kirjoittaessa. Tekijöiden yhdessä tekeminen oli sujuvaa ja yhteistyö onnistunutta. Molempien mielipiteet otettiin huomioon ja tämä puolestaan opetti tulevaisuuden yhteistyökykytaitoa. Aihe oli kirjoittajien mielestä tärkeä ja ajankohtainen, mikä lisäsi mielenkiintoa työtä kirjoittamista kohtaan. Tekijöille erityisesti mielekästä työssä oli posterin suunnittelu ja toteutus, sillä molempien tekijöiden vahvuutena on luovuus.

Tekijät saivat uutta tietoa kehittämistyön aiheesta. Tämä on tärkeää tulevaisuuden terveydenhoitajan työssä, etenkin nyky-yhteiskunnassa, jossa sosiaalisella medialla ja netillä on suurempi rooli yhä nuorempien elämässä. Käytännössä terveydenhoitajan vastaanotolla aihe otetaan puheeksi esimerkiksi neuvolassa sekä koulu- ja opiskeluterveydenhuollossa ja tarvittaessa puututaan epäkohtiin. Minna Huotilainen (2021, 226) kertoo artikkelissaan, että älylaitteiden käyttöön on tärkeää kiinnittää aikuisena huomiota, jotta lapset ja nuoret saavat tarvittavia iänmukaista kehitystä tukevia toimintoja arjessaan. Osakseen älylaitteet ja niihin saatavat sovellukset voivat lisätä liikkumista, mutta pitkäkestoiset pelit ja sovellukset voivat aiheuttaa haittaa fyysiseen kuntoon ja lisätä ylipainoa. Lisäksi runsaalla sosiaalisen median käytöllä on vaikutusta ahdistus- ja masennusoireista kärsivän oireiden hallintaan. (Huotilainen 2021, 226.)

6.4 Hyödynnettävyys ja jatkokehitysideat

Kehittämistyötä on jo hyödynnetty toimeksiantajan toimesta heidän järjestämässään teematuokiossa. Tulevaisuudessa kehittämistyötä voidaan hyödyntää perusopetuksessa ja mediakasvatuksessa alakouluikäisille. Alakouluikäisten lisäksi posterit on myös hyödynnettävissä muillakin ikäryhmillä, sillä posterin aihe koskettaa kaikkia netin käyttäjiä. Posterin voi laittaa seinälle, josta kouluikäiset voivat helposti ja nopeasti lukea sen. Tämän lisäksi posterit on tehty sähköisenä, joten sen hyödyntäminen myös esimerkiksi sosiaalisen median alustoilla on mahdollista. Tämän lisäksi sitä voidaan jakaa netin välityksellä ja se on aina tuostettavissa uudelleen.

Jatkokehitysideaksi tekijät pohtivat jo tietoperustaa kirjoittaessa, että tutkimuksia juuri tästä aiheesta tulisi tehdä enemmän. Aiheesta voisi jatkossa tehdä useammalle eri ikäryhmälle oman posterin, joka olisi suunniteltu ja toteutettu ikätason mukaan. Aiheesta voi järjestää myös mediakasvatustuokioita, joissa käsiteltäisiin posterissa ilmi tulevia aiheita. Posterin voisi kääntää myös eri kielille, sillä monikulttuurisuus on nykypäivänä yleistä.

Lähteet

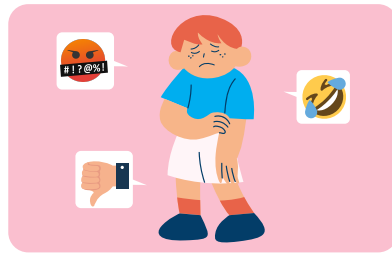
- Aluehallintovirasto. 2022a. Ohjeita suunnittelun tueksi. <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/yleista-saavutettavuudesta/ohjeita-suunnittelun-tueksi/>. 19.10.2022.
- Aluehallintovirasto. 2022b. Yleistä saavutettavuudesta. <https://www.saavutettavuusvaatimukset.fi/yleista-saavutettavuudesta/>. 19.10.2022.
- Ammattikorkeakoulujen rehtorineuvosto Arene ry. 2015. Opinnäytetyön eettiset ohjeet. http://www.arene.fi/wp-content/uploads/Raportit/2018/arene-opinnaytetyoprosessin-eettiset-suositukset_muistilistat-opiskelijalle-ja-ohjaajalle.pdf?t=1526903222. 25.9.2022.
- Ćorić, M. K. & Kaštelan, A. 2020. Bullying through the Internet – Cyberbullying. Psychiatr Danub 2 (32), 269-272. https://www.psychiatria-danubina.com/UserDocsImages/pdf/dnb_vol32_no-Suppl%202/dnb_vol32_noSuppl%202_269.pdf. 24.8.2022.
- Huotilainen, M. 2021. Miten lasten ja nuorten älylaitteiden käyttöä pitäisi lähestyä? Duodecim 137, 115–226. <https://www.duodecimlehti.fi/xmedia/duo/duo16049.pdf>. 19.10.2022.
- Kankkunen, P. & Vehviläinen-Julkunen, K. 2017. Tutkimus hoitotieteessä. Helsinki: Sanoma Pro Oy.
- Kansallinen audiovisuaalinen instituutti. 2016. Lapset & media kasvattajan opas. <http://www.mediataitokoulu.fi/lapsetjamedia.pdf>. 12.3.2022.
- Karelia-ammattikorkeakoulu. 2021. Karelian opinnäytetyön ohje: Opinnäytetyön suunnitelma. <https://libguides.karelia.fi/c.php?g=679019&p=4841869>. 22.8.2022.
- Koivisto, A-M., Kylmä, J., Paavilainen, E. & Riihilahti, A. Alakouluikäisen kuvaus omasta internetin käytöstään ja internetin käytön yhteys lapsen sosiaaliseen kompetenssiin. 2016. <https://journal.fi/sla/article/view/55566.26.8.2022>.
- Kosola, S. 2021. Älylaitteet ja media lasten ja nuorten elämässä. Kustannus Oy Duodecim. NEUKO-tietokanta. <https://www.terveysportti.fi/apps/dtk/nko/article/kou00017> 13.10.2022.
- Kosola, S. & Meriläinen, M. 2021. Netti, some ja pelit. https://www.oppiportti.fi/op/ote00189/do?p_haku=sosiaalinen%20media#q=sosiaalinen%20media. 4.8.2022.
- Kowalski, R. & Limber, S. 2007. Electronic Bullying Among Middle School Students. Journal of Adolescent Health (41), 22–30.
- Kuluttajaliitto. 2022. Huijaukset ja nettihuijaukset. <https://www.kuluttajaliitto.fi/materiaalit/huijaukset/>. 13.3.2022.
- Kylmä, J. & Juvakka, T. 2007. Laadullinen terveystutkimus. Helsinki: Edita Prima Oy.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021a. Lapset ja media. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/lapset-ja-media/>. 9.3.2022.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021b. 7–9-vuotias ja median käyttö. <https://www.mll.fi/vanhemmille/lapsen-kasvu-ja-kbehitys/7-9-v/7-9-vuotias-ja-median-kaytto/>. 4.8.2022.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021c. Mediataidot kuntoon. Nuorten netti. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/mediataidot-kuntoon/>. 12.3.2022.

- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021d. Lapsi ja media – 7 vinkkiä digiajan kasvattajalle. https://cdn.mll.fi/prod/2021/02/01102629/mll-lapsi-ja-media_2021_www.pdf. 12.3.2022.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021e. Kriittisesti netissä. Nuorten netti. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/mediataidot-kuntoon/kriittisesti-netissa/>. 26.8.2022.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021f. Nuorten netti. Nettikiusaaminen. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/nettikiusaaminen/>. 9.3.2022
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021g. Nettikiusaaminen. <https://www.mll.fi/vanhemmille/tietoa-lapsiperheen-elamasta/hyvinvointia-digiajassa/nettikiusaaminen/>. 10.3.2022.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021h. Seksuaalinen häirintä netissä. Nuorten netti. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/seksuaalinen-hairinta-netissa/>. 11.8.2022.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2021e. Kriittisesti netissä. Nuorten netti. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/mediataidot-kuntoon/kriittisesti-netissa/>. 26.8.2022.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. 2019. Seksuaalinen häirintä netissä. Nuorten netti. <https://www.nuortennetti.fi/netti-ja-media/seksuaalinen-hairinta-netissa/>. 11.8.2022.
- Mediakasvatusseura. 2016. Ruudulla. Mediakasvatuksen ammattilaisten näemyksiä median käytön suosituksista ja ruutuaika-käsitteestä. http://mediakasvatus.fi/wp-content/uploads/2018/06/Ruudulla-Mediakasvattajien-na%CC%88kemyksia%CC%88-ruutuajasta_2016.pdf. 11.8.2022.
- Metropolia. 2020. Terveystietäjän ammatillisen osaamisen kuvaus. <https://www.metropolia.fi/fi/opiskelu-metropoliaassa/amk-tutkinnot/terveydenhoitaja/terveydenhoitajan-ammattillisen-osaamisen-kuvaus.18.8.2022>.
- Neuvokas perhe. 2021. Lapset ja ruutuaika. <https://neuvokasperhe.fi/artikkeli/lapset-ja-ruutuaika/>. 30.8.2022.
- Pelastakaa lapset. 2022. Seksuaalinen häirintä netissä. <https://www.pelastakaa-lapset.fi/tyomme-kotimaassa/nettivihje-ja-seksuaalivakivallan-ennaltaehkaisy/tietoa-lapsiin-kohdistuvasta-seksuaalivakivallasta/seksuaalinen-hairinta-netissa/>. 16.3.2022.
- Perttilä, A. 2007. Ohjeita posterin tekoon. Laurea-ammattikorkeakoulu. <https://docplayer.fi/101316-Ohjeita-posterin-tekoon.html>. 15.8.2022.
- Rikosuhripäivystys. 2019a. Nettirikokset. <https://www.riku.fi/rikoksen-uhrina/lapsi-ja-nuori-rikoksen-uhrina/nettirikokset/>. 11.8.2022.
- Rikosuhripäivystys. 2019b. Identiteettivarkaudessa esiinnyttään toisen henkilöllisyydellä. <https://www.riku.fi/erilaisia-rikoksia/identiteettivarkaus-2/>. 13.3.2022.
- Rikosuhripäivystys. 2019c. Nettihuijaus voi tapahtua kenelle tahansa. <https://www.riku.fi/erilaisia-rikoksia/nettihuijaus/>. 13.3.2022.
- Silén, S. 2013. Tieteellinen poster. Jyväskylän yliopisto. <https://koppa.jyu.fi/avoimet/hum/tvt/tiedonvisualisointi/POSTERILuento%20ilman%20kuvia.pdf>. 15.8.2022.
- Smahel, D., Machackova, H., Mascheroni, G., Dedkova, L., Staksrud, E., Ólafsson, K., Livingstone, S. & Hasebrink, U. 2020. EU Kids Online 2020: Survey results from 19 countries. <https://doi.org/10.21953/lse.47fdeqj010fo>. 13.10.2022.

- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos. 2011. Nuoret pelissä. Tietoa kasvattajille lasten ja nuorten digitaalisesta pelaamisesta ja rahapelaamisesta. <https://thl.fi/documents/10531/125056/Muut%202011%20281.pdf>. 11.8.2022.
- Terveyden ja hyvinvoinnin laitos (suom.). 2010. Seksuaalikasvatuksen standardit Euroopassa : Suuntaviivat poliittisille päättäjille, opetus- ja terveydenhoitoalan viranomaisille ja asiantuntijoille. <https://urn.fi/URN:NBN:fi-fe201205085324>. 11.8.2022.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2012. Hyvä tieteellinen käytäntö ja sen loukausepäilyjen käsitteleminen Suomessa. https://www.tenk.fi/sites/tenk.fi/files/HTK_ohje_2012.pdf. 25.9.2022.
- Tutkimuseettinen neuvottelukunta. 2019. Ihmiseen kohdistuvan tutkimuksen eettiset periaatteet ja ihmistieteiden eettinen ennakkoarviointi Suomessa. Tutkimuseettisen neuvottelukunnan ohje 2019. https://tenk.fi/sites/default/files/2021-01/Ihmistieteiden_eettisen_ennakkoarvioinnin_ohje_2020.pdf. 22.8.2022.
- Uudet Lukutaidot. 2022a. Medialukutaito. <https://uudetlukutaidot.fi/medialukutaito-2/>. 18.8.2022.
- Uudet Lukutaidot. 2022b. Medialukutaito. <https://uudetlukutaidot.fi/medialukutaito-2/>. 18.8.2022.
- Valtiovarainministeriö. 2022. Saavutettavuus. <https://vm.fi/saavutettavuusdirektiivi/>. 19.10.2022.
- ViaDia. 2022. Lähiötaalo. <https://joensuu.viadia.fi/lahiotalo/>. 18.8.2022.
- ViaDia. 2019. ViaDia Joensuu ry. <https://joensuu.viadia.fi/>. 18.8.2022.
- Vilka, H. & Airaksinen, T. 2003. Toiminnallinen opinnäytetyö. Helsinki: Kustannus-osakeyhtiö Tammi.
- Väestöliitto. 2022a. Turvataidot. <https://www.vaestoliitto.fi/ammattilaiset/lasten-kehotunnekasvatus/hyvinvointi/turvataidot/>. 12.3.2022.
- Väestöliitto. 2022b. Digiturvataidot. <https://www.vaestoliitto.fi/ammattilaiset/lasten-kehotunnekasvatus/hyvinvointi/digiturvataidot/>. 12.3.2022.
- Väestöliitto. 2022c. Seksuaalinen häirintä ja seksuaaliväkivalta. <https://www.vaestoliitto.fi/seksuaalisuus/seksuaalinen-hairinta-ja-seksuaalivakivalta/>. 11.8.2022.
- Zilka, G. C. 2017. Awareness of eSafety and potential online dangers among children and teenagers. Journal of Information Technology Education: Research, 16, 319-338. <https://doi.org/10.28945/3864>. 13.10.2022.

Valmis posteri

TURVATAIDOT NETISSÄ

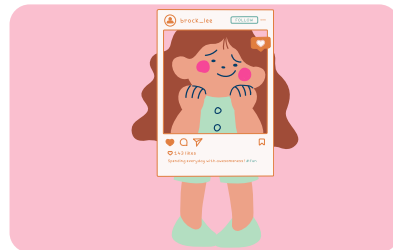
**ÄLÄ KIOUSAA
MUITA.**

**ÄLÄ USKO KAIKKEA,
MITÄ NÄET NETISSÄ.**

**KAIKKI MITÄ NÄET, EI
OLE HYVÄKSYTTÄVÄÄ.**

**OLE TARKKA,
MITÄ JAAT.**

**ESIINNY AINA
OMANA ITSENÄSI.**

**EPÄILYTTÄVISSÄ TILANTEISSA
KERRO ASIASTA VANHEMMALLE
TAI TURVALLISELLE AIKUISELLE.**

Posterin palautekyselyt kohderyhmältä ja toimeksiantajalta

Palautekysely

7–10-vuotiaiden turvataidot netissä – Posterit Lähitalolle

1. Saitko posterista uutta tietoa turvataidoista netissä?

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En tiedä

2. Opettiko posterit, kuinka netissä käyttäydytään?

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En tiedä

3. Onko posterit mielestäsi selkeitä ja ymmärrettäviä?

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En tiedä

4. Onko posterit mielestäsi hyödyllisiä?

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En tiedä

5. Onko posterin ulkonäöllisesti kiinnostava?

- ☐ Kyllä
☐ Ei
☐ En tiedä

6. Mikä posterissa on mielestäsi hyvää? Muuttaisitko posterista jotain? 😊

Hei!

Pyytäisimme teitä vastaamaan palautekyselyyn Alakouluikäisten turvataidot netissä - Posterin Lähitalolle kehittämistyön posterista. Laitamme teille muutaman kysymyksen ja niiden lisäksi voitte antaa meille vapaamuotoista palautetta. Pyydämme teitä vastaamaan kysymyksiin sähköpostitse mielellään ensi viikon aikana. Vastauksenne raportoidaan kehittämistyömme raporttiin nimettömästi.

1. Kuinka mielestänne onnistuimme posterissa ja mitä kehitettävää olisi voinut olla?
2. Saimmeko mielestänne posterin avulla annettua kohderyhmälle tietoa turvataidoista netissä?
3. Oliko posterin suunniteltu ja toteutettu vastaamaan kohderyhmän tarpeita?
4. Vapaamuotoinen palaute

Kiitos toimivasta yhteistyöstä ja toimeksiantajuudesta! 😊 Kehittämistyön seminaaripäivästä ja työn julkaisusta Theseuksessa voimme laittaa myöhemmin tarkempia informaatioita.

Ystävällisin terveisin, Emilia ja Riika